

# ŽELVÍ SEN MEZI INDONÉSKÝMI DĚTMI

Děti v Indonésii neznají stres, doma na ně nikdo nekřičí. Naopak své rodiče ovlivňují, aby nejedli želví vajíčka a nekupovali náramky z želvoviny. Jinak jim mořští plazi za třicet let vyhynou. Svě o tom ví bioložka Hana Svobodová, která řídí na Borneu středisko na ochranu mořských želv. A také učí děti na tamních školách.

Text: Dana Mejsnarová, foto: Hana Svobodová a archiv

## Skutečně může být želví populace vyhubena?

Lidé vždy jedli želví vajíčka, ale bylo to pár lidí z vesnice. V dnešní době se vajíčka převážejí do jiných zemí. Na Sumatře jsem mluvila s paní, která prodává až šest tisíc vajíček týdně. To je obrovské množství! Jsou to všechna vajíčka, která na jejím ostrově želvy nakladou. Takže nebezpečí hrozí.

## Co proti tomu děláš?

Pracuji se skupinou místních ochranářů. Hlídáme ostrovy, zda k nim nepřišla rybářská loď, která vybírá želví snůšky. Pokud je snůška blízko moře, přenášíme ji dál od pláže, aby se hnízda nezatapila. Současně chodím do škol, kde 80 % dětí již ochutnalo želví vajíčko. Ale jen zlomek z nich mořskou želvu vidělo. Většina Indonésanů totiž neumí plavat. Když jim ukážu videa želv, děti vidí, jak jsou krásné. Říkají: „Proč bychom měly jíst jejich vajíčka?“ Je těžké předělat dospělé, kteří s vajíčky obchodují, ale děti jsou schopné to pochopit a třeba změnit tím, že se budou chovat jinak a začnou působit doma na rodiče.

## Mají děti šanci ovlivnit dospělé?

Myslím, že mají. Je to podobné jako u nás. Takhle se v Čechách začal třídit odpad. Děti s tím přišly ze školy a někteří rodiče to sice smetli jako blbost, avšak ti otevřenější řekli: „Můžeme to zkusit!“

## Ale co autoritáři, kteří dítě ještě seřezou, že si dovolí říct svůj názor?

V Indonésii jsem nikdy neviděla, že by rodič dítěti nařezal. Když dítě něco vylíže, rodič mu nalije znovu a utře to po něm. Tam rodič nezvedne na dítě ani hlas.

## Mají k dětem přirozený respekt?

Mají je za nové lidi, vědí, že jsou malí, že ještě nejsou dokonalí. Jsou velmi hodní k dětem a stejně tak děti k nim – nesta-

lo se, že bych viděla nějaké dítě se vztekat v obchodě jako u nás.

## Pokud je tamní rodič bez stresu, tak jej ani nemůže přenášet na dítě.

Tam opravdu neexistuje stres. Prší, tak nejdou do práce. Když jdou vyzvednout v jednu děti ze školy, už se do práce nevrátí, jsou s nimi doma. Nejde elektrina – no tak počkají, až půjde.

## Jak je to v Indonésii se školní docházkou?

Je povinná, ale ne každý ji dodržuje. V množství 17 000 ostrovů ji není možné ani kontrolovat. Děti chodí do školy od šesti let, učí se i v sobotu. Školné platí rodiče.

## Jak vypadá výuka?

Na ostrovech, kde není elektrina, jsou školy, které mají rozbitý strop. Děti tam nemají lavice, malují si na zemi na rozbitých dlaždicích. Ale jsou spokojené. V některých školách, kde elektrina je, se učitelé nesnaží děti zaujmout aktivizačními metodami, jak to děláme my, ale mluví přes mikrofon. Myslí, že čím hlasitější budou, tím víc je budou děti poslouchat. Samozřejmě to tak nefunguje.

## Jak reagují děti, když k nim přijdeš do hodiny?

Jsou nadšené, zajímají se. Nikdo je předtím neučil tak, aby jim ukazoval obrázky, pouštěl videa, hrál s nimi hry.

## A učitelé, nechají se inspirovat?

Učitelé tam během mé hodiny vůbec nejsou. Jsou pohodlní, když je tam jiný učitel, jdou na kafe. Mají práci, aby dostali výplatu, ale nedělají nic navíc, aby se rozvíjeli.

## Ani s pracovní dobou si učitelé nelámou hlavu?

Někdy nepříjdu do školy vůbec. Učitel angličtiny na ostrově Maratua měl nemoc-



Hana Svobodová a její přátel z Bornea



nou maminku, tak odjel do města a chodil po doktorech. Ptala jsem se, kdo na jeho střední škole učil místo něho? Nikdo. Děti angličtinu čtrnáct dní neměly. V indonéských školách se toho děti moc nenaučí.

## Zpět k želvám. Jak mohou projektu na ochranu želv pomoci české rodiny?

Stačí, když nebudou jíst želví maso ani vejce a nebudou kupovat náramky z želvoviny. A nejen v Indonésii. S prodejem želvího krunyře a náramků z želvoviny se můžete setkat i v egyptské Hurghadě.

## A jak pomáhají české školy?

Školy mohou šířit toto povědomí dál v rámci svých akcí. Nedávno jsem si o želvách povídala s žáky ZŠ Žatec a Malý Újezd. Obě školy uvažují, že na naše setkání naváží vlastním projektem o želvách. Moje poděkování patří ZŠ Integrál z Prahy 2. Zdejší šestáci byli úspěšní ve sběru. Získali za něj 2000 Kč – a nešli na pohár, jak by si to zasloužili, ale svůj výdělek věnovali našemu projektu na ochranu želv. Toho si vážím. Byli schopní se rozdělit o to málo, co získají, a řešit problémy ve světě daleko víc než leckterý movitý dospělý.